

за урожайністю насіння (більше 500 г/м²) – виділено п'ять зразків (UD0400719, місцевий зразок з Тунісу; UD0400149, Красноградська 8 та UD0400890, Красноградська 4 з України; UD0400756, місцевий зразок з Франції; UD0400813, місцевий зразок з Індії).

за урожайністю зеленої маси (більше 4 кг/м²) – виділено шість зразків (UD0400849, місцевий зразок з Індії; UD0400278, місцевий зразок з Таджикистану; UD0401093, місцевий зразок з Португалії; UD0400853, UD0400855, місцеві зразки з Франції; UD0401386, місцевий зразок з України).

УДК 635.263-047.72(477)

Сич З. Д., доктор с.-г. наук, професор

Кубрак С. М., кандидат с.-г. наук, доцент

Білоцерківський національний аграрний університет

e-mail: kubraksweta@ukr.net

ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ ЦИБУЛІ ШАЛОТ В УКРАЇНІ

Аналіз статистичних даних і виробничого досвіду свідчать про те, що протягом останніх років зацікавленість вирощуванням цибулі шалот підвищилась. Найбільшими виробниками є Китай з середнім показником врожайності 38 т/га. В цілому, зелена та салатна цибуля (куди входить і шалот) у світі вирощується на площі близько 218 тис. га у 58 країнах з виробництвом 5,1 млн т продукції. Широко вона поширена також в Індонезії, Індії та Філіпінах. В Україні вирощування цибулі шалот популярне лише в невеликих фермерських господарствах та на присадибних ділянках.

Цибуля шалот має переваги над ріпчастою завдяки коротшому циклу росту, кращій стійкості проти хвороб і посухи, довшому терміну зберігання, а також більшому коефіцієнту вегетативного розмноження. У багатьох тропічних країнах фермери віддають перевагу шалот за його здатність до вегетативного розмноження.

У шалоту споживають, як підземну цибулину, так і зелень, що отримують за вирощування впродовж несезонного періоду в теплиці чи парнику. Рано навесні зелена цибуля є незамінним джерелом вітамінів та антиоксидантів. Але ціна на її зелену продукцію дуже висока. Так, на ринках у Київській області весною 2022 р. вартість її становила 150, а в 2023 р. – 250 грн/кг.

Збільшення обсягів споживання цієї цибулі вимагає розширення сортименту та удоскона-

за урожайністю сіна (більше 0,75 кг/м²) – виділено чотири зразки (UD0400864, Torokentmichos з Угорщини; UD0401054, місцевий зразок з Словаччини; UD04011383, місцевий зразок з Австралії; UD0401093, місцевий зразок з Португалії).

В результаті проведених досліджень серед колекційних зразків виділено 15 зразків чини посівної з рядом цінних господарських ознак. Дані зразки рекомендовано для подальшого залучення у селекційні програми по створенню нових конкурентоспроможних сортів різного напрямку виховання.

лення елементів технології вирощування. Однією з проблем незначного поширення культури є дефіцит сортів та гібридів в Державному реєстрі сортів рослин. Так у 2021 р. їх було включено лише 3, а в 2022 р. – 4. Окрім сортів, спостерігається незадовільне розсадництво садивного матеріалу (схеми розмноження аналогічні до часнику). Фермери та населення часто вирощують сорти та місцеві форми без належного насінництва, які мало досліджені в певних умовах. Процес створення нових сортів досить тривалий і дорогий. Проте, оцінка існуючих місцевих форм для адаптації до виробництва в певних умовах навколишнього середовища і використання їх у якості вихідного матеріалу для селекції є одним із найефективніших і недорогих варіантів. Вирощування шалоту, завезеного з іншого регіону, без належного розсадництва садивного матеріалу і оздоровлення, призводить до швидкого виродження і зниження урожайності в 2–3 репродукції.

Отже, вирішити проблему збільшення виробництва цибулі шалот можна через розширення створення нових сортів та гібридів, удосконалення технології вирощування, впровадження місцевих форм. Основним стримуючим фактором на шляху до успіху залишається відсутність розсадництва садивного матеріалу різних репродукцій.